

RAPORT ȘTIINȚIFIC
privind implementarea proiectului
Utopia versus realism în politica externă românească.
De la Primul Război Mondial la 1975
în perioada decembrie 2014 – decembrie 2015

Realizarea activităților de cercetare și diseminare în cadrul acestui proiect a pornit de la următoarele obiective:

- A. Analiza politicii externe românești de la Primul Război Mondial la 1975 prin prisma dihotomiei realism versus idealism, concepte fundamentale ale teoriei relațiilor internaționale, precum și a analizei de discurs;
- B. Studiul principalilor actori decizionali ai politicii externe românești și a concepției acestora cu privire la primarele strategiei de politică externă românească;
- C. Analiza unor momente și etape fundamentale ale politicii externe și de securitate a României din perspectiva analizei de discurs și a tensiunii permanente dintre abordările specifice realismului și cele specifice idealismului;
- D. Identificarea momentelor de simbioză între abordările realiste și idealiste în elaborarea strategiilor de politică externă și de securitate a României sau în adoptarea unor decizii importante de politică externă;
- E. Realizarea unor ample cercetări de arhivă și oferirea de noi interpretări asupra unor momente fundamentale ale politicii externe a României;
- F. Alcătuirea unei baze de date bibliografice cât mai comprehensive pentru tema dată;
- G. Diseminarea rezultatelor cercetării în cadrul unor conferințe internaționale, cărți, capitole de carte, articole ISI și ERIH;
- H. Perfecționarea resursei umane atrase în cercetare, în special a celei tinere

Pentru a îndeplini aceste obiective, au fost stabilite o serie de subteme, după cum urmează:

- a) Idealism înfăptuitor versus realism în politica externă a României (1930-1944): actori, instituții, problematici, procese
- b) Ideologia ca instrument al politicii externe. Cazul României 1948-1968
- c) Abordări postbelice ale politicii externe a României: între realism și idealism
- d) Analizele miniștrilor plenipotențari români acreditați în țările scandinave cu privire la discursurile de securitate colectivă și regională în perioada interbelică

- e) Discursul de politică externă românească cu privire la drepturile omului și la drepturile minorităților (1945-1975)
- f) România și Societatea Națiunilor: discursuri românești de securitate colectivă
- g) Idealisti într-o lume realistă? Analizele miniștrilor plenipotențari români acreditați în Italia fascistă cu privire la discursurile italiene de politică externă (1922-1940)

Proiectul de cercetare „Utopia versus realism în politica externă românească. De la Primul Război Mondial la 1975” și-a propus, în anul 2015, realizarea următoarelor obiective importante:

A. Obiectiv de cercetare

Analiza unor etape și momente cheie ale politicii externe și de securitate a României văzute prin prisma tensiunii latente dintre perspectiva realistă și cea idealistă;

B. Activități de cercetare

Studierea documentelor din cadrul Arhivelor Diplomatice ale Ministerului Afacerilor Externe, fondul 71/1920-1944, Franța, Germania, SUA, Anglia, Italia, Suedia, Norvegia, Finlanda, a fondului 220 URSS Relații politice etc., dar și, în măsura resurselor disponibile, a unor arhive străine.

C. Rezultate ale cercetării

Publicarea de articole incluse în bazele de date ISI, AHCI și ERIH și prezentarea de lucrări la conferințe/simpozioane științifice din țară și din străinătate.

A. Obiectiv de cercetare

Obiectivul fixat de această cercetare a fost îndeplinit, studiile noastre oferind perspective științifice noi despre politica externă românească în intervalul de timp avut în vedere. Momente importante, adeseori de turnură ale politicii externe românești au fost supuse unei atente analize, pe seama documentelor de arhivă studiate, și au fost aduse interpretări noi în privința viziunii României sau a liderilor și diplomaților acesteia asupra unor aspecte ale relațiilor internaționale. Astfel, directorul de proiect a investigat modalitatea în care percepeau diplomații români din anii 1930 percepeau relațiile internaționale în lumina conceptelor cheie cu care operează această cercetare. Era vorba despre o perioadă de profunde transformări pe plan internațional, iar unii dintre diplomați au început să revină mai aproape de conceptul de real-politik și să se îndepărteze de perspectivele liberalismului internațional preponderent în perioada anterioară. În aceeași ordine de idei, Florina Sorescu a studiat modalitatea în care diplomatul Ion Lugoșianu privea, din poziția de ministru plenipotențiar la Roma, problematica relațiilor internaționale și mai cu seamă politica externă a Italiei fasciste. Costel Coroban a accentuat în cursul cercetărilor sale perspectiva inspirată din concepțiile realiste ale conducătorului României din al Doilea Război Mondial, Ion Antonescu. Unul dintre cercetătorii din cadrul proiectului, Elena Dragomir, s-a aplecat asupra formării CAER-ului și propune în cadrul articolului publicat în prestigioasa revistă *Historical Research* o nouă perspectivă cu privire la rolul României în acest sens. Elena Dragomir s-a referit într-o lucrare prezentată la conferința tematică la dezbaterea despre legătura dintre Declarația din 1964 a PMR și Planul Valev, despre care s-a discutat îndelung în istoriografie. Cezar Stanciu, investigator principal în

cadrul proiectului, a continuat să analizeze politica externă a României cu deosebire în perioada regimului Ceaușescu. Lucrarea sa *Nicolae Ceausescu and the origins of Eurocommunism* este fundamentală pentru a înțelege modalitatea în care liderul de la București a încercat să lărgască cadrul autonom al politicii externe românești prin relațiile cu partidele surori din Occident. Prin aceasta, Ceaușescu a reușit să joace un rol semnificativ într-un moment în care Moscova intenționa să-și întărească controlul asupra mișcării comuniste internaționale în condițiile schismei sino-sovietice. Relațiile regimului Ceaușescu cu lideri ai unor partide-stat aflate la putere, precum cea cu mareșalul Tito, dar și cu lideri ai unor partide occidentale, precum era cazul formațiunii conduse de Luigi Longo, se înscriu în același demers de cercetare care descrie eforturile României de a-și asigura o linie proprie de politică externă. Cezar Stanciu a evidențiat, de asemenea, perspectivele conducerii românești asupra procesului care deschidea așa-numita Ostpolitik, proces în cadrul căruia cancelarul vest-german Willy Brandt a jucat un rol extrem de însemnat. Aspecte ale relațiilor României cu diverse state – Ungaria, Norvegia, Finlanda, Italia, Uniunea Sovietică etc. – au fost, de asemenea, analizate în cadrul cercetărilor efectuate, iar rezultatele acestor cercetări au fost aduse la cunoștința publicului prin conferințe sau articole științifice.

B. Activități de cercetare

Așa cum ne-am propus în cadrul acestei cercetări, au fost cercetate cu precădere fondurile Arhivelor Diplomatice ale Ministerului Afacerilor Externe, fondul 71/1920-1944, Franța, Germania, SUA, Anglia, Italia, Suedia, Norvegia, Finlanda, a fondului 220 URSS Relații politice, dar și o serie întreagă de fonduri, cu deosebire despre perioada regimului comunist, din cadrul Arhivelor Naționale Istorice Centrale. Au fost efectuate, totodată, cercetări de arhivă la Arhivele Ministerului de Externe al Finlandei. În continuare, au fost urmărite colecțiile unor biblioteci din țară: Biblioteca Academiei Române; Biblioteca Națională a României; Biblioteca Centrală a Universității „Ovidius” Constanța; Biblioteca Facultății de Istorie și Științe Politice din cadrul Universității „Ovidius” Constanța; Biblioteca Universității „Valahia” Târgoviște; Biblioteca Județeană „I.N. Roman” Constanța.

Documentarea a avut în vedere și studierea colecțiilor de articole și de carte din baze de date internaționale precum: ProQuest Central, SAGE, Taylor & Francis Online, CEEOL, EBSCO, JSTOR, SpringerLink etc.

Cercetările efectuate ne-au permis astfel să descifrăm dimensiuni și elemente noi ale politicii externe românești în perioada de referință și să putem astfel contribui la o mai bună înțelegere în literatura internațională a resorturilor acesteia în sec. al XX-lea.

Vom reliefa, în cele de mai jos, rezultatele obținute în cadrul proiectului, în funcție de indicatorii avuți în vedere:

1. PUBLICAREA UNOR ARTICOLE ȘTIINȚIFICE

O serie de noi articole științifice semnate de membrii echipei au fost publicate în reviste științifice de prestigiu indexate în bazele de date internaționale ISI, AHCI sau ERIH.

Tabel 1: Articole publicate în perioada decembrie 2014 – decembrie 2015

Nr. crt.	Autor	Volumul sau revista științifică în care s-au publicat materialele	Categoria	Calitate
1.	Cezar Stanciu	"Nicolae Ceausescu and the origins of Eurocommunism", <i>Communist and Post-Communist Studies</i> 48(2015), 83-95	ISI ISSN 0967-067X	Cercetător senior
2.	Cezar Stanciu	„Luigi Longo and Nicolae Ceaușescu. New Evidences from the Romanian Archives”, XCIX, No. 1 (2015), 1-21.	ERIH INT 2, ISSN 0029-6236	Cercetător senior
3.	Elena Dragomir	"The creation of the Council for Mutual Economic Assistance as seen from the Romanian Archives", <i>Historical Research</i> 88, no. 240 (2015), 355–379	AHCI, ISSN 0950-3471	Cercetător
4.	Magdalena Ionescu	"Discursul liderilor români cu privire la situația minorității maghiare în cadrul relațiilor dintre RPR și RPU", <i>Revista Istorică</i> XXV, no. 3-4 (2014).	ERIH INT 2, ISSN	Cercetător

2. PARTICIPAREA CU LUCRĂRI LA CONFERINȚE/CONGRESE ȘTIINȚIFICE INTERNAȚIONALE

Rezultatele cercetărilor întreprinse în cadrul grantului au fost aduse la cunoștința publicului interesat și a specialiștilor și în panelurile unor conferințe internaționale desfășurate în anul 2015, dar și în cadrul unei conferințe tematice pregătite de către echipa de grant, ce s-a desfășurat la Târgoviște și Constanța în intervalul 20-21 mai 2015. Conferința organizată în cadrul proiectului de cercetare a adus alături de noi și o serie de cercetători din țară și un keynote speaker the Universitatea din Oulu, Finlanda.

Conferința susținută de
Prof.univ.dr. Kari Alenius,
 Universitatea din Oulu, Finlanda

**FROM WARY REALISM TO
 DARING UTOPISM**

**ROMANIA'S FOREIGN POLICY
 VIEWED BY THE
 FINNISH EMBASSY
 IN BUCHAREST. 1939-1975**

**DE LA REALISM PRECAUT
 LA UTOPISM ÎNDRĂZNEȚ**

**POLITICA EXTERNĂ A
 ROMÂNIEI VĂZUTĂ
 DE LA AMBASADA FINLANDEI
 DE LA BUCUREȘTI. 1939-1975**

uefiscdi

Universitatea Valahia din Târgoviște,
 Amfiteatrul Institutului de Cercetare
 Științifică și Tehnologică
 Multidisciplinară,
 joi, 21 mai 2015, începând cu ora 12.00

*This conference was supported by a grant of the
 Romanian National Authority for Scientific Research,
 CNCS - UEFISCDI, project number PN-II-ID-PCE-2011-3-1056*

Website
<http://centrulgalencu.ro/utopia-versus-realism.htm>

Tabel 2: Conferințe la care au participat membrii grantului de cercetare

Nr. crt.	Titlul conferinței	Instituția organizatoare	Data conferinței	Tema prezentată	Numele membrului echipei
1.	Utopia versus realism in Romania's foreign policy. From World	Universitatea Valahia din Târgoviște & Universitatea Ovidius din	21-22.05.2015	Realism versus international liberalism in Romanian foreign policy: the outlook	Silviu-Marian Miloiu

	War I to 1975	Constanța		of Romanian envoys of the 1930s	
2.	Utopia versus realism in Romania's foreign policy. From World War I to 1975	Universitatea Valahia din Târgoviște & Universitatea Ovidius din Constanța	21-22.05.2015	From wary realism to daring utopism. Romania's foreign policy viewed by the Finnish Embassy in Bucharest, 1939-1975	Kari Alenius
3.	Utopia versus realism in Romania's foreign policy. From World War I to 1975	Universitatea Valahia din Târgoviște & Universitatea Ovidius din Constanța	21-22.05.2015	The analyses of the Romanian envoys accredited to Fascist Italy: The case of Lugosianu	Florina Sorescu
4.	Utopia versus realism in Romania's foreign policy. From World War I to 1975	Universitatea Valahia din Târgoviște & Universitatea Ovidius din Constanța	21-22.05.2015	The Propagandistic Discourse on International Image of the Leader. Gheorghe Gheorghiu-Dej's Attendance at the 15th Session of the UN General Assembly (September 1960)	Alexandra Toader
5.	Utopia versus realism in Romania's foreign policy. From World War I to 1975	Universitatea Valahia din Târgoviște & Universitatea Ovidius din Constanța	21-22.05.2015	The RWP's 1964 'Declaration of Independence' and the Valev Plan	Elena Dragomir
6.	Utopia versus realism in Romania's foreign policy. From World War I to 1975	Universitatea Valahia din Târgoviște & Universitatea Ovidius din Constanța	21-22.05.2015	Romania and the emergence of Ostpolitik	Cezar Stanciu
7.	Utopia versus realism in	Universitatea Valahia din	21-	United States perceptions about	Emanuel Plopeanu

	Romania's foreign policy. From World War I to 1975	Târgoviște & Universitatea Ovidius din Constanța	22.05.2015	foreign policy options of Romania in the summer of 1940	
8.	Utopia versus realism in Romania's foreign policy. From World War I to 1975	Universitatea Valahia din Târgoviște & Universitatea Ovidius din Constanța	21-22.05.2015	Diplomacy and War. A Few Remarks on the Diplomatic Missions of Romania during WWII	Adrian Vitalaru
9.	Utopia versus realism in Romania's foreign policy. From World War I to 1975	Universitatea Valahia din Târgoviște & Universitatea Ovidius din Constanța	21-22.05.2015	Marshal Ion Antonescu, A Realist Dictator?	Costel Coroban
10.	Changing faces of Janus: Norway in Romanian diplomatic reports from the 1920s to the 1960s	The Romanian Association for Baltic and Nordic Studies & Ovidius University of Constanta & University of Oslo	22-23.05.2015	Changing faces of Janus: Norway in Romanian diplomatic reports from the 1920s to the 1960s	Silviu-Marian Miloiu
11.	The Barents and the Baltic Sea region: contacts, influences and social change	University of Oulu	10-11.12.2015	From Neutral to Belligerent: Romania and Finland and the Outbreak of the Barbarossa Campaign	Silviu-Marian Miloiu

3. ALTE REZULTATE ALE PROIECTULUI

*

Toate cele afirmate mai sus probează atingerea obiectivelor stabilite pentru anul în curs, proiectul dovedind totodată potențialul de valorificare în circuitul științific al rezultatelor sale și în perioada ce urmează. Problemele foarte serioase cu care continuăm să ne confruntăm sunt legate de diminuarea finanțării pe ultimii ani, finanțarea care

sosește cu întârziere și solicitarea de a depune documentația de raportare mai devreme decât este stipulat în contract.

5.12.2015

DIRECTOR PROIECT,
Prof.univ.dr.habil. Silviu-Marian Miloiu